

A bizalom törékeny, de nélküle tönkremegy az élet

Léleképítő szakmai napok Zalaszentlászlón

Sebzettségről, létboldogság-keresésről, közösségépítésről, istenhitről, irgalomról, a Teremtővel megélt szabadságról, a lelki egészség és a lelkigondozás kapcsolatáról, börtönpasztorációról, bizalomról egyaránt szó esett azon a december 12–13-i adventi találkozón, ahová az ország különböző pontjairól sereglettek össze az állami fenntartású intézményekben dolgozó mentálhigiénés munkatársak, intézményvezetők, pedagógusok, hogy megerősítést kapjanak szolgálatukhoz. Az esemény vendége volt Varga László kaposvári püspök is, aki életútjáról, a közösségről szerzett sokféle tapasztalatáról beszélt.

Elsőként *Rumszauer Miklós* kaposvári plébános, püspöki helynök osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel. A test-lélek-szellem hármasságát szemléltetve azt hangsúlyozta: Isten nélkül reménytelen vállalkozás tartósan boldognak lenni. Hiába a bibliai intelem: „örömötök teljes legyen!”, sok-sok ember elvesztette azt a belső irányítót, amely az öröm forrása lehet. Így képtelenek vagyunk sugározni azt az örömet, amire Isten hívott bennünket. A rendszer nem Istennél hibás, hanem nálunk, az adóvevőnkkel van probléma... Így boldogtalanok és szétesettek vagyunk, ezért találjuk szembe magunkat a depresszióval, a kiégéssel. Az ősbűn általi sebzettségek születésünktől adott. A paradicsomi állapotot szeretnénk visszaszerezni. Az elvesztett biztonságot keressük mindenhol, minden kapcsolatban. Tévhitek, nehézségek következménye, hogy nem tudunk Istenre koncentrálni.

Az előadó nagyító alá vette a negyvenedik életévünk után jelentkező középletkori krízist, melynek során számvetést készítünk: megfelel-e ideáljainknak jelenlegi életünk. Rádöbbenünk: a célok többsége látszató volt, s ez elkészerít bennünket. Ráadásul ilyenkor még nagykamasz vagy egyetemista gyerekeink vannak, akiknek megpróbálunk infrastrukturális hátteret teremteni a jövőjükhez.

„Nagy kihívás ez, de az is, hogy azon izgulunk, vajon lányunk, fiunk megtalálja-e az igazit, és emellett – jó esetben – élnek még a szüleink, akik egyre több időt követelnek maguknak. Hármás frusztrációs faktor jellemzi e komplex élethelyzetet. Képtelenek vagyunk tükörbe nézni, nem beszélve arról, hogy korábban az ötven fölötti hölgyek már nyugdíjba készültek, s a férfiak is nyugállományba vonulhattak hatvanévesen. A mögöttünk lévő generáció jobban ért a számítógéphez, tökéletesebben beszél angolul, mint mi. Rájövünk: meghaladhatóvá válik a tudásunk, s ez újabb létfrusztráció. Mint ahogy az is: érzékelem a kihívást, a korlátaimat, nem vagyok fitt, a fizikai teljesítőképességem határaihoz közelítek...”

Rumszauer Miklós vigaszként *Viktor E. Frankl* osztrák neurológust és pszichiátert idézte, aki azt hangoztatta: „Nem az a kérdés, hogy önöknek mit nyújt a világ, hanem az, hogy önök mit tudnak nyújtani a világnak.” Tehát az öregkor sem passzivitásra ítélt kor, jöllehet tabutémák mindig voltak és maradnak is. Ez a kor is ilyen, pedig hatalmas lehetőségekkel kecsegtet, ha valaki szépen meg tud öregedni.

„Sajnos nem beszélünk róla, és ez a mi hibánk is – jegyezte meg az előadó. – Tudományos vizsgálat bizonyítja: az időskorú munkavállalók harminc-negyven százalékkal kevesebbet töltenek táppénzen, mint fiatalabb kollégáik. Körükben hatvan százalékkal kevesebb a munkahelyi balesetek száma is. Más ritmusban, más tempóban dolgoznak, és éppen élettapasztalatuk miatt megbízhatóbbak. Kiválóan együtt lehet dolgozni idősebb emberekkel, csak meg kell találni a lehetőséget. Szakértőknek, tanácsadóknak ők a legjobbak. Tilos érzékeltetni velük a feleslegesség érzését, hiszen minden ember érzékeny arra, hogy tiszteljék.”

A plébános szerint a szemléletváltás elengedhetetlen időskorban, amelynek sajátja, hogy nyitottabbá válik a lélek a spirituális dimenziókra, és régóta háttérbe szorított hobbijainkra is több idő marad. Ez az életszakasz új kapcsolatokat hoz, vagy épp a régiéket elevenednek fel. Az unokákkal való kapcsolat sok esetben mélyebb, mint a szülő-gyermek viszonyban. Az utazás és a nyelvtanulás szintén tovább gazdagíthatja e periódust. Az előadó elmondta, neki is van olyan francia gimnáziumi tanár ismerőse, aki beiratkozott a Strasbourgi Egyetem magyar szakára, és mindennap egy órát tanul magyarul.

Tudatos döntéssel elérhető, hogy tartalmas és szép legyen a ránk váró öregkor, amelyben valóban tudunk örülni az értékeknek. A létboldogság sok faktorból áll, de az önazonosság-tudat az alapja, amely elvehetetlen tőlünk.

Rumszauer Miklós előadását *Gyökössy Endre* boldogmondásaival zárta, majd kérdésre válaszolva elmesélte, miként mentette meg az Úr, amikor elaludt a volán mögött. Mint másnap kiderült, a veszélyt érezve – egymástól függetlenül – két ismerőse is azzal hívta fel, hogy megkérdezze: mi történt vele tegnap, miért kellett az adott időben oly intenzíven imádkozniuk a világ egyik és másik végén.

Ezután az M1M Akciószínház négytagú társulata improvizációval, pszichodramatikus elemekkel, különös erővel, spontán dolgozta fel a közönség soraiban megfogalmazott érzéseket, átélt élményeket, hangulatokat, történeteket. Eszközük a testük, a gesztusaik, a mimikájuk, néhány lepel s a közben hallatszó gitárszó.

Az eljátszandó hívószavak a szakmából és a privát szférából sorjázta: kíváncsiság, bürokrácia, gyász, elengedés, pihenés, ajándék, időhiány, öskáosz, remény, reménytelenség, változás, türelem. Adaptációjukban megelevenedett a szigetvári otthon fogyatékos lakóival átélt „mennyországlélmény” is egy horvátországi arborétumban, ahol két és fél millió égő adta az ünnepi fényeket, vagy az egyik baranyai gyermekotthon vezetőhelyettesének szívszorító találkozása egy kislánnyal, aki arra kérte: „Erzsi néni, soha ne menj el!”

A színészek produkciójukban megfogalmazták: míg egyesek úgy vélik, egy irodából jobban látni, addig mások azt állítják, irodából semmit sem lehet látni. Vélhetően az utóbbiaknak van igazuk. Meg azoknak, akik megérik a dialógus lényegét: „Ezért dolgozunk?” „Ezért is.” „Legfontosabb ő!” „Meg te!”

Másnap *Varga László* atya, az új kaposvári megyés püspök – huszonhárom évig a Szent Imre-templom plébánosa – volt az első vendég. Az országos hírű, lelkeségi íróként ismert karizmatikus pap egy pódiumbeszélgetés keretében vallott hivatásáról, terveiről, az életében mindig meghatározó szerepet betöltő közösségekről, az elhagyottak, sérültek gyámolításáról, valamint püspöki jelmondatának egyetlen szaváról, az irgalomról.

Elődje, *Balás Béla* püspök azt tartotta: a Szent Imre-templom az egyházmegye lelki laboratóriuma, ahonnan sokféle kezdeményezés indult el, és sok közösség szökött szárba.

„Egy hónapja fiatalokúak börtönét kerestem fel, ahol hatvan tizenhat és húsz év közötti, előzetesben lévő fiatalok ült velem szemben – mesélte. – Azt mondtam nekik: két közös pont van az életünkben. Az egyik: ugyanolyan bűnös vagyok, mint ti, csak én nem buktam le. A másik: ugyanúgy Isten gyermekei vagytok, mint én, és Isten ugyanúgy szeret benneteket, mint engem. E mostani meghívást elfogadva is megtaláltam a közös pontot, hiszen előző plébánosi helyemen, Somogyfőszemen befogadtam a gyiviből egy állami gondozott fiút, Zozót. Akkor már a plébánián ápoltam egy teljesen béna férfit, Jóskát. Zozó árva volt, s csipőtől lefele béna. Két mankóval tudott csak járni, és enyhén értelmi fogyatékos volt. Azért küldték hozzám, mert depressziós lett. Nem mozgáskorlátozottak éltek a gyiviben, hanem energiával, erőszakkal teli ifjak. Zozót két hétre hozták, aztán négy év után sem akart elszakadni tőlem. Később egy otthonba került, majd egy másikba. Most is ott él, és évente néhány alkalommal meglátogat. Engem így formált Isten; összekapcsolta életemet a megtörtekkel, a sebzettekkel, hogy megtudjam: én is sebzett és megtört vagyok, és én is szeretetre és irgalomra szorulok...”

Szó esett gyerekkora kedves színhelyéről, Sáskárról, a családjáról, valamint a szülői megpróbáltatásokról is.

„Vallásos családba születtem. Nagypám templomatyaként szolgált, de mindkét ágon istenhívő volt a familia. Amikor édesapám megtudta, hogy sérülteket fogadok be, azt mondta: olyan vagy, mint Gergő papa, aki minden vasárnap délben vendégül látta a falu bolondját, Lőrincet. Így gyermeke is megtanulta, hogy segíteni kell ezen a beteg emberen. Úgy látszik, ez nálam, a második generációnál csapódott le. Az ’56-os forradalom gyereke vagyok, és a szüleim azért nem indultak el Nyugatra, mert én már itt voltam két hónaposan. Arra emlékszem, hogy nagy szeretetben próbáltak nevelni. Édesanyám több gyermeket elvesztett, sokat sírt, kisfiúként nem tudtam, miért.

Mivel édesapám kántorkodott, osztályidegennek számított. Bányában dolgozott, tejkészítő is volt, minden munkát elfogadott, hogy tudja nevelni a gyerekeit. Kocsmárosként is működött, ami bizalmi állásnak számított a háromszáz lelkes faluban. Két hónap után ki is rakták. Aztán raktáros lett a térségben, de ez is problémát jelentett, mert nem volt párttag. Az agronómus azzal védte meg: »Ne féljetek tőle, ő az egyetlen megbízható ember a faluban, nem fog csalni, lopni.« Ezért maradhatott. Hittanra beíratkák; akkor is, amikor a plébános már nem tartott hittanórát, mert elkoptak mellőle a gyerekek. Apám következetes volt, mivel keresztlésemkor megígérte Istennek, hogy hitben neveli a fiát. Az iskolaigazgató megfenyegette: ha újra beírat, garantáltan nem fogok bejutni az ország egyetlen középiskolájába sem. Mi viszont úgy tudtuk, Pannonhalmára nem kell igazgatói ajánlás. Megpróbáltuk, ám mivel nem szereztem túl jó jegyeket – az osztályzat mifelegző volt –, átküldtek Győrbe, s felvettek a bencés gimnáziumba. Visszatekintve tudom: minden a Jóisten kezében van, akkor is, ha nem értünk valamit az adott helyzetben.”

László püspök tizenhét éves volt, amikor először érezte, hogy Isten papnak hívja. S hogy volt-e benne lázadás? Minden kamaszban van; az a jó, ha nem negyvenévesen lázad valaki, ám az ő esetében a lázadás keveredett a megtérésélménnyel.

„Nagyon gyenge testalkatú voltam, érettségikor negyvenhét kilót nyomtam, s talán másfél méter lehettem. Akkor még nem lázadtam. Sekrestyés édesanyám szerint akkor »bolondultam meg«, amikor megtértem. Besoroztak, ám alkalmatlannak minősítettek, és ennek végtelenül örültem. A püspöknek azonban jelentenie kellett, kik jelentkeztek kispapnak,

és én rajta voltam a listán. Újra behívtak a katonasághoz, s mivel tántoríthatatlanul vallottam, hogy pap akarok lenni, elvittek Lentibe, ahol egy hónap alatt kikészítettek a bűnözők, akik ott töltötték sorkatonai szolgálatukat. Néhány hét után viszont megtértem. Egy baptista társam megkérdezte, van-e bibliám. Mondtam, van, de otthon. Imádkoztam lelkesen, de nem éreztem, hogy ez segít. Pedig segített, csak másként. A baptista sráctól kaptam egy bibliát. Ekkor alkut kötöttem Istennel. Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa – olvastam a Szentírásban, s amim volt, a katonai málhazsák tartalmát kiosztottam, hogy ne legyen semmim. Az sem foglalkoztatott, hogy katonatársaim eladták, és piát vettek rajta. Alighogy ezt megtettem, olyan belső békét kaptam, amit addig soha nem éreztem. Állandó szorongás és félelem uralkodott rajtam, és most ott álltam szabadon. Olyan erővel robbant be az életembe Isten szabadsága, hogy rávettem magam a Szentírásra. Csak ezt olvastam, és a *Svejk*et, amit a politikai tiszt nyomott a kezembe. Teljes erővel betöltött az öröm. Szeressétek ellenségeiteket – olvastam a Bibliában, és letettem a fegyvert. Sokszor voltam zárkában, vigyáztak rám, hogy tudjak imádkozni, elmélkedni. És kinyílt előttem a világ...”

Pilinszky *A címzett ismeretlen* című írása, amely az *Új Ember*ben jelent meg 1979-ben, váratlan fordulatot hozott az akkor már kispap fiatalember életébe.

„Tele voltam jó értelemben vett lázadással – ismerte be. – Leszerelés után a budapesti Központi Szemináriumba kerültem. Meg szerettem volna változtatni a világot, meg akartam dönteni a rendszert, és meg akartam változtatni az egyházat. Erről még most sem tettem le. Akkor úgy gondoltam, majd én megmutatom. Most úgy vélem: Isten mutatja meg rajtam keresztül. Akkor nem így gondoltam, és harmadévesen otthagytam a szemináriumot; nem akartam pap lenni. Isten viszont nem így gondolta. Nekem kellett változnom, hogy megértsem: hazudok magamnak és Istennek is, mert azt állítottam, hogy nincs hivatásom. Egy költőn keresztül szembesített ezzel Isten, ráadásul egy nagy buli közepén. »Te hiszel Istenben?« – kérdezte tőlem. »Igen, hiszek. Akkor mit keresek itt?« – kérdeztem vissza, és otthagytam az erkölcsileg nem túl jó képet mutató társaságot, és visszaindultam lakóhelyemre. A költő meg jött utánam, és azt mondogatta: »Te gyóntató leszel, lelkivezető, tehozzád tömegek fognak járni.« Én meg fogtam a hasamat, és nevettem. Egy félig ittas, lecsúszott költőt használt eszközül az Úr, hiszen neki minden fontos, és bármelyik emberen keresztül tud üzenni. Ezt követően folytatta Pilinszky cikkével. A Szentírás ígéje is segített, de nem volt erőm visszamenni a szemináriumba. A vágy élt bennem, ám az erő hiányzott. Elég neked az én kegyelmem – olvastam az Igében. Ekkor felhívtam a püspököt, és azt mondtam: most már elég gyenge vagyok ahhoz, hogy pap legyek. Most is így vagyok; csak akkor rontom el, ha Istent játszom. Visszavettek. Egy esztendő alatt elvégeztem a harmadik és a negyedik évet, majd utcára kerültem szervezkedés miatt. Egyik kispaptársunkat ugyanis nem akarták felszentelni. Mi erre megszerkesztettünk egy levelet, és kijuttattuk a Szabad Európa Rádióba. Este már a Vatikánban is hallották, mi történt Magyarországon a Központi Szemináriumban. Engem mint főszervezőt kirúgtak, a püspök sem tudott megvédeni. »Értse meg, ezzel a gondolkodással nem lehet a vasfüggöny innenső oldalán papnak lenni!« – vágta a fejemhez 1980 júniusában. »Ez az ország meghasonlott, eladta magát, össze fog omlani« – feleltem. Ekkor bebizonyosodott előttem, hogy Isten a történelemnek is ura, mivel az év decemberében Lengyelországban a tankok

kimentek az utcára, és kitört a forradalom. Két hónap múlva a püspök hívatott, hogy tárgyaljunk. Pestről ki voltam tiltva, így Szegeden kötöttem ki az ottani teológián. Mivel valamit nem akartam aláírni, rám sütötték, hogy szembeszálltam a hatóságokkal, szervezkedtem, s alkoholizmus és a napirend súlyos áthágása miatt el kellett hagynom a Tiszaparti várost. Igen ám, de már kitűzték a szentelésem időpontját: 1982. április 17-ét. Meg is történt, pap lettem.”

A közösségek kiemelt szerepet kaptak Laci atya szolgálatában. Már várpalotai káplánként és a somogysámsoni plébánián is. Nem szólva a nagy példaképekről, korunk szentjeiről, akik szintén csak közösségekben tudták elképzelni életüket: *Teréz* anyáról, *Jean Vanier*-ről a Bárka, valamint a Hit és Fény közösség alapítójáról vagy *Michael Marsch* domonkos szerzetesről, akinek lenyűgöző tanításaiból ma is táplálkozunk.

„Attól a pillanattól kezdve, hogy megtértem, tudtam, hogy egyedül nem lehetek keresztény – nyomatékositotta. – A katonaságnál is szerveződtek titkon imaközösségek. Kapcsolatba kerültem a Bokor-közösséggel is, amelynek tagjai az erőszakmentességet hirdették. Nem voltak hajlandók bevonulni, a katonakönyvüket visszaadták. A hitükért egzisztenciájukat veszélyeztető értelmiségiek alkották, illegális lelkigyakorlatokon találkoztam velük: orvosokkal, tanárokkal, ügyvédekkel. Nyolc évig voltam e közösség tagja; amikor kiléptem közülük, megismerkedtem a karizmatikus mozgalommal, és ennek jegyében fogtam közösségszervezésbe. Alighogy Budapestre kerültem, összekapcsolta életemet Isten a szegényekkel, és mozgásszerűlket látogattam a Marczibányi téren. Míg a teológián tanultam, folyamatos kapcsolatot tartottam velük. Nem alkalmi találkozásokra vágytam a közösségekkel, hanem olyanhoz szerettem volna tartozni, amely hosszú távon működik. Jean Vanier-val is így kerültem kapcsolatba Franciaországban. Teréz anyával Rómában találkoztam, és akkor megértettem: közösség nélkül nem lehet keresztényként élni. Közösségbe kell kerülni a legszegényebbekkel is. Ezért fogadtam be a plébániára a bénán fekvő Jóskát, majd Zozót. A templomba járó katolikusok úgy kiakadtak azon, hogy »nyomorékokkal« töltöm meg a plébániájukat, hogy feljelentettek a püspöknél. Az ateista tanácselnök védett meg, aki büszke volt a falu papjára, hogy befogadja a rászorulókat.”

A napi szentségimádásban rejlő erőt Somogysámsonban fedezte fel Laci atya, s több mint harminc éve az élete része. Könyvet is írt róla, hogy megossza tapasztalatait arról, milyen hatékony munkát végez Isten az emberben az Oltáriszentség jelenlétében, amikor megéljük: ő néz engem, én nézem őt.

„A legfontosabb az, ha nem csinállok semmit – vallja a püspök. – Ez napi egy óra csend Isten jelenlétében, mert ekkor semmi más nem történik, mint megpróbálom meghallgatni, meghallani Istent. Kíváncsi vagyok rá, mit mond rólam vagy nekem. Ez elég idő ahhoz, hogy el lehessen bírni a közösségszervezéssel vagy most az egyházmegye szervezésével együtt járó terhet. Amióta felfedeztem a csendet, azt élem meg, hogy a vele való személyes szeretetkapcsolat-közösség magától közösséget teremt. Kaposvárra érkezvén is mindennap ott voltam a templom emeletén kialakított kápolnában. Kíváncsiskodtak a hívek, miért jár a pap a templomba, amikor nincs mise. Hívtam őket: gyertek, nézzétek meg, csak maradjatok csendben! Elkézdtek jönni az emberek. Olyan szinten mozdultak meg, hogy ki kellett nyitni a templomot, ahova betérnek a protestánsok is, mert ott a Biblia. Az egyik tanár azt mondta, örül, hogy van egy olyan templom Kaposváron, amelyben árad az erő. Nem

tudja ugyan, hogy mi az ott elől – utalt az Oltáriszentségre –, de mindig nyugalom lesz benne. Szóval: valóban magától születik a közösség. Családos, ima-, bibliaközösség, sérültek közösségei, és ez tart ma is.”

Amikor „a csend barátja” irodavezető, majd általános helynök lett a püspökségen, kapott hideget-meleget is. Paptársai vágták a fejéhez, amikor meglátogatta őket: „Látod, ezért utálunk, mert ilyeneket kérdezel tőlünk”, aztán amikor lehiggadtak, már azt mondogatták: „Látod, ezért szeretünk, mert ilyeneket kérdezel tőlünk...”

„Hagytam, hogy Isten végezze a dolgát az életemben, és ezt élem meg püspökként is. Amikor megtudtam, hogy püspök leszek, először elkezdtem félni, majd imádkozni. Átfordult bennem az egész, mert teljesen átadtam magam Istennek: Uram, rendelkez velem! Öröm tört fel a szívemben, hiszen lehetőséget kaptam más szinten hirdetni az evangéliumot, és még nem szűnt meg ez az öröm. A május 13-i szentelési és beiktatási mise végén megfogalmaztam azt az irányt, amit szeretnék továbbvinni, erősíteni. Mivel az egyház nem önmagáért, hanem másokért, különösen a szenvedőkért és a megtört emberekért van, szeretném, ha létrejönnének az irgalmasság házai. A másik fő vonal az evangelizáció. Meg kell fertőzni a világot Isten örömeivel és békéjével. A szegényekkel kapcsolatban nem volt komolyabb elképzelésem, de mivel Isten leegyszerűsített, az irgalomra épülő szolgálatot szeretném intézményesen, másokkal összefogva megélni. Abban a pillanatban, amikor egyértelművé vált a tervem, valaki elújságotta, van ilyen irgalmasság háza Lengyelországban is, és szívesen megosztaná velünk a tapasztalataikat. Örömmel fogadtam őket, de a beiktatásomat követően Sopronból is hívott valaki telefonon: ugyanez van a szívében. Mondtam, csináljuk együtt, gyere! A Gondviselés hozza az embereket. Megélem azt, amit ajándékba kaptam. Folyamatosan dolgoztunk a struktúrán, hogy minél több embert elérjünk, és a lehető legkevesebb anyagi ráfordítással történjen mindaz, amire az államnak sincs elég pénze, az egyháznak pedig még kevesebb van. A szegények segítése szolgálat, nonprofit vállalkozás. Nem hoz vissza, csak visz, minél többet. Önkéntesek bevonásával terveztünk, s két hét alatt százharminc ember jelentkezett az egyházmegyéből, hogy szívesen segítenek. Már a második képzésen is túl vagyunk. A háttér a csend, az ima, az imádás, a spiritualitás adja; villamossal is csak akkor lehet utazni, ha össze van kapcsolva a felsővezetékkel. Havi egy csendes napot tartunk a püspökségen imával és böjttel, és egy tanítás hangzik el az irgalomról. Az »Eldozva« imaszolgálat szintén az irgalom szolgálata; segíteni szeretnénk felismerni az emberek életének azon területeit, ahol elengedhetetlenül szabadulásra van szükségük. A legtöbb bűnt, melyekről nem is tudtunk, gyerekkorunkban szereztük, s ezektől meg kell szabadulnunk. A »projekt« lelki vonulatával párhuzamosan a prevencióra és a kríziskezelésre is nagy figyelmet fordítunk.

Arra a kérdésre, hogy milyen a XXI. századi egyház arca – azon túl, hogy szeplős, ahogy *Ferenc* pápa fogalmazott –, Varga László azt válaszolta: „Mint amilyen a keresztre feszített Krisztusé és a gyermek Jézusé.”

„Mivel az egyház Krisztus teste, nekem nagyon fontos, hogy Jézus gyermekként, csecsemőként és nem Supermanként jött el közénk, aki rendet csinál, majd itt hagy bennünket. Jézus végigjárta a legnehezebb utat – a halálon is keresztülment. Ha a gyermek Jézust nézem, akkor az az üzenet, hogy Isten annyira bízik az emberben, hogy csecsemőként rábízta magát két emberre, Máriára és Józsefere, a rokonokra, illetve egyházát

a tenyeres-talpas apostolokra, akik nem voltak művelt, társadalmilag befolyásos emberek. Isten mégis bíz az emberben, és nekünk sincs más teendőnk, mint bízni egymásban és Istenben. Az egyház arca nekem a bizalmat jelenti tehát, de a folyamatos megtérés mellett meg kell tanulni nekünk, papoknak, püspököknek is bízni Istenben és egymásban. A bizalom törékeny, de nélküle tönkremegy az élet. Ha egy gyerek nem bíz a szüleiben, megbetegszik, ha egy házastárs nem bíz a férjében, a feleségében, összedől a bizalom, sebzett kapcsolatuk haldoklik. Az egyház arca a bizalom arca, illetve a keresztre feszített Krisztusé, mert a szenvedők, a betegek, a kitaszítottak, a társadalom »leselejtezett emberei« – Ferenc pápa kifejezésével – evangéliumi jogon tartoznak az egyházhoz. Az örömhír nekik is szól; azoknak, akik ott nyüzsögtek Krisztus körül. Még sincsenek ott a templomainkban, de más templomokban sem. Valamit nagyon rosszul csinálunk; azok maradnak kívül Isten hajlékain, akik rászorulnak a szeretetre, az irgalomra.

Minden vágyam az, hogy megmutassam az egyháznak ezt az arcát – elsősorban magamon kezdve és másokkal karöltve –, amely a szenvedő és a feltámadt Krisztus arca. Amikor Jézus feltámadt, akkor a mennyei Atya – bocsánat a kifejezésért – nem végzett tökéletes munkát: ott maradtak a sebek a testén. Ha én támasztottam volna fel, akkor eltüntettem volna őket. De a sebek megmaradtak, s ez fontos üzenet: ne botránkozzam meg az egyház sebzettségén és bűnein sem, mert Isten mindezt belekalkulálta. Irgalommal és szeretettel kell válaszolnunk. Azért sebzett az egyház, mert tagjai nem találták meg a sebeket. Ha megtalálják, akkor majd megváltoznak.

Meg kell érteni a kamasz kiáltását, és válaszolni kell rá, a házastársak is a szeretetért veszekszenek: »Szeress másképpen!« – ezt ordítják, de nem ezekkel a szavakkal. Mindannyian, függetlenül vallásunktól, erkölcsi állapotunktól ugyanazon Isten képmásai, szeretett gyermekei vagyunk. Az evangélium hajnala pedig akkor kezd majd derengeni a keresztények életében, amikor nem büdös cigánynak, liberálisnak, prostinak vagy melegnek szólítják embertársaikat, hanem amikor valóban felfedezik Isten arcát a másikban.”

A következő előadó *Kiss László* körmendi plébános volt, aki különös szenvedéllyel beszélt szolgálatáról, mely folyamatos lelkiismeret-vizsgálatra készíteti. Utalt egy debreceni konferenciára is, amelyen alkoholizmusból és drogból gyógyultak tettek tanúságot arról, hogy Isten segítségével miként szabadultak meg káros szenvedélyüktől. Egy pszichológus rájuk förmedt: hagyják már abba, és ne Istenről beszéljenek!

„Pedig nem lehet abbagyni! Isten nélkül ez sem megy – nyomatékosította a plébános. – Az a legnagyobb baj, hogy Istent is állandóan helyettesíteni akarják. Ettől lesznek betegek.”

Börtönlelkészi tapasztalatairól, a „gatyaszintnél” megragadt, kíméletlen kérdésekkel hozzáforduló gyermekvédelmi fiatalokról is szólt, meg arról, hogy jószágos osztogató pap hírében állt mindig. Szeretethiányos személyek körében azért érezte jól magát, mert őt is tanították: történeteikkel, gyógyulásuk folyamatával s az Istenhez való odatalálás útjával. Igaz, vargabetűk mindig akadnak, de az Úrral sokkal könnyebb feldolgozni a csalódottságot, a depressziót is; a mélységből feltörő kiáltásra Isten mindig válaszol.

Mesélt arról is, hogy egyik alkoholista kliense bekopogtatott hozzá, ám a lelki beszélgetés helyett azzal rukkolt elő, hogy szerezze vissza a rendőröktől a jogsiját. A plébános úgy véli, nem ölbe kell venni a hozzá fordulókat, nehogy leérjen a lábuk, hanem járni kellene tanítani valamennyiüket.

Azt vallja: csak akkor lehet hiteles egy lelkigondozó, ha „kiadja” magát. Ezt a munkát hivatalból nem lehet eredményesen végezni. Teréz anya és nővérei példáját említette, s a közel-múltban elhunyt *Placid* atya megpróbáltatásait a Gulagon.

Kiss László emlékeztetett: nem biztos, hogy ugyanaz arat, aki vetett, s ez igaz a lelkigondozók munkájára is. Azt tanácsolta, emiatt senki se csüggedjen, helyette inkább imádkozunk a ránk bízottakért, és ne feledjük el az igazságot: ha csak egy embert is megmentesz, egy egész világot mentesz meg.

Lőrincz Sándor

